

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΝΩΤΑΤΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΜΗΜΑ Β΄ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:

Μαρούσι, 1-11-2022
Αρ. Πρωτ. 135557/Ζ1

Ταχ. Δ/ση: Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Πληροφορίες: Θ. Σαρδελή
Τηλέφωνο: 210 344 3466

Προς:

Τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

ΘΕΜΑ: «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 “Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις” για την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και λοιπά θέματα.».

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Θ΄ του ν. 4957/2022 (Α΄141) επέρχονται σημαντικές αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο της οργάνωσης και λειτουργίας προγραμμάτων δεύτερου κύκλου σπουδών των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Για την ενιαία και ορθή εφαρμογή των νέων διατάξεων του ως άνω Κεφαλαίου, κατόπιν ερωτημάτων που έχουν υποβληθεί προς την υπηρεσία μας, διευκρινίζονται τα ακόλουθα:

Α. Οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών:

1. Με την παρ. 1 του **άρθρου 79 του ν. 4957/2022** ορίστηκε ότι: *«Σε κάθε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Α.Ε.Ι.), με απόφαση της Συγκλήτου κατόπιν πρότασης των Κοσμητειών των Σχολών του Α.Ε.Ι., συγκροτείται Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών. Η Επιτροπή αποτελείται από ένα (1) μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) από κάθε Σχολή του Α.Ε.Ι., ένα (1) μέλος που προέρχεται από τις κατηγορίες μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού*

(Ε.Δι.Π.), και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Α.Ε.Ι. και τον Αντιπρύτανη, που είναι αρμόδιος για ακαδημαϊκά θέματα, ως Πρόεδρος. Τα μέλη της Επιτροπής έχουν εμπειρία στην οργάνωση και συμμετοχή σε προγράμματα σπουδών δεύτερου κύκλου σπουδών. Η θητεία της Επιτροπής είναι δύο (2) ακαδημαϊκά έτη. Ειδικά τα Α.Ε.Ι. όπου λειτουργεί μόνο μια (1) Σχολή, εξαιρούνται της υποχρέωσης συγκρότησης Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών.». Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ως άνω ρύθμιση έχει άμεση ισχύ, οι Επιτροπές Μεταπτυχιακών Σπουδών των Α.Ε.Ι. που λειτουργούσαν δυνάμει της παρ. 6 του άρθρου 31 του ν. 4485/2017 (Α' 114) έπαψαν να λειτουργούν την 21^η.7.2022, και κάθε Α.Ε.Ι. υποχρεούται όπως συγκροτήσει την Επιτροπή του άρθρου 79 του ν. 4957/2022. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση της Συγκλήτου του Α.Ε.Ι., κατόπιν πρότασης της Κοσμητείας κάθε Σχολής σύμφωνα με την οποία υποδεικνύεται ένα μέλος Δ.Ε.Π. της Σχολής, οποιασδήποτε βαθμίδας και εισήγησης του Πρύτανη του Α.Ε.Ι. για την υπόδειξη ενός (1) εκπροσώπου από το σύνολο των υπηρετούντων μελών Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. στο Α.Ε.Ι. Ως Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζεται ο Αντιπρύτανης στον οποίον έχει ανατεθεί ο τομέας των ακαδημαϊκών θεμάτων. Διευκρινίζεται ότι για την ανάδειξη του εκπροσώπου των λοιπών κατηγοριών διδακτικού προσωπικού (Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π. ή Ε.Τ.Ε.Π.) δεν απαιτείται η διενέργεια εκλογής ή άλλης ειδικής διαδικασίας και **δεν** τυγχάνει εφαρμογής η παρ. 3 του άρθρου 40 του ν. 4957/2022, σύμφωνα με την οποία συλλογικά όργανα του Α.Ε.Ι. μπορούν να λειτουργούν νομίμως εάν δεν έχει εκλεγεί ο εκπρόσωπος των ως άνω κατηγοριών. Ως κριτήριο για την επιλογή των μελών της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι η εμπειρία στην οργάνωση και συμμετοχή προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, ενώ η ιδιότητα του μέλους της Επιτροπής δεν είναι ασυμβίβαστη με την κατοχή άλλου αξιώματος ή θέσης στο Α.Ε.Ι. (π.χ. Προέδρου Τμήματος ή Κοσμήτορας). Ειδικότερα θέματα σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών δύνανται να καθορίζονται με τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 223 του ν. 4957/2022 και έως την έκδοσή του με απόφαση Συγκλήτου του Α.Ε.Ι. σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου.

2. Με την παρ. 1 του άρθρου 455 του ν. 4957/2022 ορίστηκε ότι: «Όσα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) έχουν ιδρυθεί έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, καθώς και σε όσα έχει εκκινήσει η διαδικασία ίδρυσής τους πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, συνεχίζουν να λειτουργούν νομίμως, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και του Εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας τους. Τα Π.Μ.Σ. του προηγούμενου εδαφίου υποχρεούνται να πιστοποιηθούν για πρώτη φορά από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης το αργότερο έως την 31η.12.2024, άλλως παύουν να εισδέχονται νέους φοιτητές και λειτουργούν αποκλειστικά έως την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων

κατά το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025 φοιτητών.». Με την ως άνω διάταξη εξασφαλίζεται ότι όλα τα Π.Μ.Σ. που έχουν ιδρυθεί πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 4957/2022, δυνάμει των διατάξεων του ν. 4485/2017, εξακολουθούν να λειτουργούν νομίμως και δεν απαιτείται η διαδικασία επανίδρυσής τους σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου, προκειμένου να καθίσταται δυνατή η ομαλή συνέχιση της λειτουργίας τους και η εισδοχή φοιτητών από το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023. Αντίστοιχα, υπάρχει σχετική πρόβλεψη για την ολοκλήρωση της διαδικασίας ίδρυσης προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, εφόσον οι διαδικαστικές ενέργειες για την ίδρυση του προγράμματος είχαν εκκινήσει πριν από την 21^η.7.2022, πλην όμως δεν είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία ίδρυσής τους μέσω της δημοσίευσης της απόφασης ίδρυσης του νέου Π.Μ.Σ. στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ως διαδικαστικές ενέργειες λογίζονται τυχόν επιμέρους στάδια, όπως η έκδοση αποφάσεων συλλογικών οργάνων των Α.Ε.Ι. πριν την ως άνω ημερομηνία (π.χ. απόφαση Συνέλευσης ή Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών), η υπογραφή πρωτοκόλλων συνεργασίας κλπ, που έχουν λάβει χώρα πριν από την 21^η.7.2022.

3. Σύμφωνα με την ίδια ως άνω διάταξη όλα τα λειτουργούντα Π.Μ.Σ. κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4957/2022, καθώς και όσα ιδρύονται μετά από την έναρξη ισχύος σύμφωνα με το προϊσχύον πλαίσιο δυνάμει της μεταβατικής διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 455, υποχρεούνται να υποβάλουν φάκελο προς την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.) προκειμένου να πιστοποιηθούν για πρώτη φορά. Η ΕΘ.Α.Α.Ε. έχει απευθύνει ήδη πρόσκληση προς τις Μονάδες Διασφάλισης Ποιότητας των Α.Ε.Ι. για την υποβολή προτάσεων για την αξιολόγηση των υφιστάμενων Π.Μ.Σ. και έχει δημοσιεύσει στην ιστοσελίδα της πρότυπο πιστοποίησης, σχετικά υποδείγματα και τα απαιτούμενα έγγραφα και δικαιολογητικά για την πιστοποίηση των Π.Μ.Σ. (<https://www.ethae.gr/el/nea/prokyrikseis/314-prosklisi-ypovolis-protaseon-gia-pistopoiisi-pms>). Λαμβάνοντας υπόψη τον ιδιαίτερα υψηλό αριθμό προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών που οργανώνονται από Α.Ε.Ι. της ημεδαπής και ότι η προθεσμία υποβολής των προτάσεων λήγει την 31^η.1.2023, κρίνεται αναγκαίο κάθε Α.Ε.Ι. να προετοιμαστεί κατάλληλα και να ενημερώσει τα αρμόδια όργανα και ιδίως τους Διευθυντές των Π.Μ.Σ. για την υποχρέωση υποβολής των προτάσεων για πιστοποίηση προς την ΕΘ.Α.Α.Ε. Διευκρινίζεται ότι τα υφιστάμενα Π.Μ.Σ. θα αξιολογηθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/2022 και θα πρέπει να έχουν προσαρμόσει τις διαδικασίες τους σύμφωνα με αυτόν (π.χ. επικαιροποίηση της απόφασης του Κανονισμού του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/2022, λειτουργία ιστοσελίδας για την προβολή του Π.Μ.Σ. σε url του Α.Ε.Ι.). Η μη επιτυχής αξιολόγηση και πιστοποίηση υφιστάμενων και λειτουργούντων Π.Μ.Σ. μετά την 31^η.12.2024, καθιστά μη νόμιμη τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. για την εγγραφή νέων φοιτητών από το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025 και εξής, ενώ αυτό

συνεχίζει να λειτουργεί μόνο μεταβατικά έως την ολοκλήρωση των σπουδών των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών.

4. Τα υφιστάμενα Π.Μ.Σ. δύνανται να τροποποιήσουν την απόφαση ίδρυσής τους, με απόφαση της Συγκλήτου του Α.Ε.Ι., κατόπιν γνώμης της Επιτροπής μεταπτυχιακών σπουδών, μετά από εισήγηση της Συνέλευσης του Τμήματος ή της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών, σε περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού, σύμφωνα με το άρθρο 80 του ν. 4957/2022. Εάν η τροποποίηση της απόφασης ίδρυσης αφορά στο αντικείμενο, τον σκοπό του προγράμματος, τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα προσόντα που αποκτώνται από την επιτυχή παρακολούθησή του, καθώς και τις ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ. που απονέμουν διαφορετικό δίπλωμα, απαιτείται η προηγούμενη πιστοποίηση του Π.Μ.Σ. από την ΕΘ.Α.Α.Ε. σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 80 του ν. 4957/2022. Σε κάθε άλλη περίπτωση, τροποποίηση της απόφασης ίδρυσης μπορεί να λάβει χώρα οποτεδήποτε, χωρίς την προηγούμενη πιστοποίηση από την ΕΘ.Α.Α.Ε..
5. Η ίδρυση νέων Π.Μ.Σ. μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4957/2022, πραγματοποιείται αποκλειστικά σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στα **άρθρα 80 και 63 παρ. 2** του ως άνω νόμου και συνδέεται άρρηκτα με το στρατηγικό σχέδιο του Α.Ε.Ι. και της ακαδημαϊκής μονάδας που αναλαμβάνει την υποστήριξή του. Για την ίδρυση νέου Π.Μ.Σ. είναι αναγκαία η υποβολή φακέλου προς την ΕΘ.Α.Α.Ε. με σκοπό την προηγούμενη πιστοποίησή του, πριν από την έναρξη της λειτουργίας του, σύμφωνα με το ισχύον πρότυπο πιστοποίησης για τα Π.Μ.Σ. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης του υπό ίδρυση Π.Μ.Σ., η ΕΘ.Α.Α.Ε. δύναται να ζητά πρόσθετα στοιχεία και διευκρινίσεις προκειμένου να θεραπευτούν τυχόν ελλείψεις ή να αναπέμψει τον φάκελο του υπό ίδρυση Π.Μ.Σ. με παρατηρήσεις και προτεινόμενες διορθώσεις προκειμένου να υλοποιηθούν οι δέουσες ενέργειες από τη Συνέλευση του Τμήματος και τη Σύγκλητο του Α.Ε.Ι. και να υποβληθεί εκ νέου. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της διαδικασίας πιστοποίησης, η Σύγκλητος του Α.Ε.Ι. επικυρώνει με απόφασή της το περιεχόμενο της απόφασης ίδρυσης του Π.Μ.Σ., κάνοντας σχετική μνεία στο προοίμιο της απόφασης πιστοποίησης από την ΕΘ.Α.Α.Ε., και την αποστέλλει προς δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο αναλυτικός προϋπολογισμός εσόδων και εξόδων και η μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας του υπό ίδρυση Π.Μ.Σ. αποτελούν διακριτά παραρτήματα της απόφασης ίδρυσης και εξαιρούνται της υποχρέωσης δημοσίευσης.
6. Με την **παρ. 4 του άρθρου 79 του ν. 4957/2022** προβλέπεται η υποχρέωση κάθε Α.Ε.Ι. να εκπονήσει Κανονισμό προγραμμάτων μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών, ο οποίος θα αποτελέσει εν συνεχεία διακριτό κεφάλαιο του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Α.Ε.Ι.. Με την ως άνω διάταξη ενισχύεται η αυτονομία κάθε Α.Ε.Ι. να

θέσει ένα κανονιστικό πλαίσιο στην ίδρυση και οργάνωση Π.Μ.Σ., ρυθμίζοντας ιδιαίτερα σημαντικά θέματα και θέτοντας γενικούς κανόνες, που παλαιότερα όριζε ο νόμος ή σχετικές υπουργικές αποφάσεις. Ειδικότερα, με τον ως άνω Κανονισμό ρυθμίζονται, σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες κάθε Α.Ε.Ι., θέματα σχετικά με τον κατώτατο και ανώτατο αριθμό εισακτέων ανά Π.Μ.Σ. που οργανώνει το Α.Ε.Ι., τον ανώτατο αριθμό ειδικεύσεων ανά Π.Μ.Σ., την πολιτική σχετικά με τον προσδιορισμό των τελών φοίτησης, το ανώτατο όριο τελών φοίτησης των Π.Μ.Σ. των Τμημάτων κάθε Σχολής του Α.Ε.Ι., τη διαδικασία εκπόνησης της μελέτης σκοπιμότητας και βιωσιμότητας και τη μεθοδολογία κατάρτισης των προϋπολογισμών των Π.Μ.Σ.. Από τις διατάξεις του νόμου δεν τίθεται συγκεκριμένη προθεσμία περί έκδοσης του ως άνω Κανονισμού, ωστόσο η ίδρυση νέων Π.Μ.Σ. προϋποθέτει την προηγούμενη έκδοσή του.

7. Σύμφωνα με το άρθρο 81 του ν. 4957/2022, τα όργανα διοίκησης των Π.Μ.Σ. διαμορφώνονται ως ακολούθως:

α) Για τα Π.Μ.Σ. που οργανώνονται από ένα Τμήμα:

- **Σύγκλητος**, η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες της παρ. 1 του άρθρου 82,
- **Συνέλευση Τμήματος**, η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες της παρ. 2 του άρθρου 82,
- **Διευθυντής του Π.Μ.Σ.**, ο οποίος ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό, προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, κατά προτεραιότητα βαθμίδας Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή και ασκεί τις αρμοδιότητες της παρ. 4 του άρθρου 82.

Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.), η οποία αποτελείται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ. και τέσσερα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, που προέρχονται από τους διδάσκοντες του Π.Μ.Σ. και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Η θητεία της Σ.Ε. είναι διετής, παράλληλη με αυτή του Διευθυντή. Η Σ.Ε. ασκεί τις αρμοδιότητες της παρ. 3 του άρθρου 82 και δύναται να μεταβιβάζονται προς αυτή συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Συνέλευσης του Τμήματος για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του Π.Μ.Σ., κατόπιν έκδοσης σχετικής απόφασης μεταβίβασης αρμοδιοτήτων.

β) Για τα Π.Μ.Σ. που οργανώνονται από δύο ή περισσότερα Τμήματα του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. :

- **Σύγκλητος**, η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες της παρ. 1 του άρθρου 82,

- **Επιτροπή προγράμματος σπουδών**, η οποία συγκροτείται με απόφαση της Συγκλήτου του Α.Ε.Ι. και αποτελείται από μέλη Δ.Ε.Π. των συνεργαζόμενων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.. Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής, η διάρκεια και η εκπροσώπηση κάθε Τμήματος στην Επιτροπή καθορίζονται στο Πρωτόκολλο συνεργασίας των συνεργαζόμενων Τμημάτων. Εάν ένα Π.Μ.Σ. συνδιοργανώνεται από περισσότερους φορείς σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 80 δύναται να συμμετέχει στην Επιτροπή ένας εκπρόσωπος από κάθε άλλο συνεργαζόμενο φορέα του Π.Μ.Σ., ο οποίος αναλαμβάνει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. και θα πρέπει να έχει μία από τις ιδιότητες των περιπτώσεων α) έως ζ) της παρ. 1 του άρθρου 83.
- **Διευθυντής του Π.Μ.Σ.**, ο οποίος ορίζεται με απόφαση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών, είναι ένα (1) από τα μέλη της, προέρχεται κατά προτεραιότητα από τη βαθμίδα Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή και ασκεί τις αρμοδιότητες της παρ. 4 του άρθρου 82. Η θητεία του Διευθυντή είναι διετής, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό.
- **Συντονιστική Επιτροπή**, η οποία αποτελείται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ. και τέσσερα μέλη της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών, που ορίζονται με απόφασή της, και ασκεί τις αρμοδιότητες της παρ. 3 του άρθρου 82. Εάν δεν υφίσταται Συντονιστική Επιτροπή, οι αρμοδιότητές της ασκούνται από την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών, η οποία έχει και τη γενική αρμοδιότητα σε θέματα οργάνωσης, διοίκησης και διαχείρισης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 82 και την παρ. 3 του άρθρου 81 του ν. 4957/2022.

Στις Επιτροπές Προγραμμάτων Σπουδών και τις Συντονιστικές Επιτροπές δύναται να συμμετέχουν Ομότιμοι Καθηγητές του Τμήματος ή των συνεργαζόμενων Τμημάτων σε περίπτωση διατμηματικών ή διδρυματικών ή κοινών Π.Μ.Σ., εφόσον τους ανατίθεται διδακτικό έργο.

Επισημαίνεται ότι οι αποφάσεις των ανά περίπτωση αρμόδιων οργάνων για τη συγκρότηση Επιτροπών Προγραμμάτων Σπουδών, Συντονιστικών Επιτροπών και Διευθυντών των Π.Μ.Σ. είναι αναρτητέες στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ.

Ειδικότερα θέματα σχετικά με τη λειτουργία των οργάνων διοίκησης των Π.Μ.Σ. (π.χ. ορισμός νέου Διευθυντή ή μέλους της Συντονιστικής Επιτροπής, σε περίπτωση παραίτησης) την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους καθορίζονται με τον Κανονισμό προγραμμάτων μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών του άρθρου 79 του ν. 4957/2022.

8. Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 455 παρ. 1 και 81 παρ. 3 και 5 του ν. 4957/2022 προκειμένου να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη συνέχιση της λειτουργίας των Π.Μ.Σ., συνάγεται ότι οι Επιτροπές Προγραμμάτων Σπουδών των υφιστάμενων διατμηματικών ή διδρυματικών Π.Μ.Σ. συγκροτούνται με απόφαση της Συγκλήτου του Α.Ε.Ι., που έχει αναλάβει τη διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης των Συνελεύσεων των συνεργαζόμενων Τμημάτων, σύμφωνα με τον τρόπο εκπροσώπησης που είχε καθοριστεί στο Πρωτόκολλο συνεργασίας ή την απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. ή τον Κανονισμό του Π.Μ.Σ., χωρίς όμως τη συμμετοχή των φοιτητών που προέβλεπε η παρ. 4 του άρθρου 31 του ν. 4485/2017. Συνεπώς η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών είναι πενταμελής (5μελής) σε περίπτωση διατμηματικών Π.Μ.Σ. και επταμελής (7μελής) σε περίπτωση διδρυματικών Π.Μ.Σ. και η εκπροσώπηση κάθε Τμήματος καθορίζεται από το ισχύον Πρωτόκολλο συνεργασίας του Π.Μ.Σ. Αυτονόητο είναι δε ότι ο εν λόγω τρόπος συγκρότησης εφαρμόζεται μεταβατικά έως την προσαρμογή του Πρωτοκόλλου συνεργασίας σύμφωνα με το νέο θεσμικό πλαίσιο.
9. Διευκρινίζεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 81 του ν. 4957/2022 δεν υφίσταται πλέον το αξίωμα του Αναπληρωτή Διευθυντή Π.Μ.Σ. Ειδικώς για τα Π.Μ.Σ. που διαθέτουν πόρους σύμφωνα με το άρθρο 84 του ν. 4957/2022, ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ., που είναι παράλληλα Επιστημονικός Υπεύθυνος του προγράμματος, δύναται να αιτηθεί από την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας τον ορισμό Αναπληρωτή Επιστημονικού Υπευθύνου για τις ανάγκες οικονομικής διαχείρισης του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 234 του ν. 4957/2022. Για την αξιολόγηση της αναγκαιότητας συστήνεται το αίτημα του Διευθυντή του Π.Μ.Σ. να συνοδεύεται από απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Π.Μ.Σ. (Συνέλευση Τμήματος ή Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών).
10. Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 82 του ν. 4957/2022 ορίστηκε ότι *«Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ιδίως: α) καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του, εφόσον το Π.Μ.Σ. διαθέτει πόρους σύμφωνα με το άρθρο 84, και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.),...»*. Αντίστοιχα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 455 του ίδιου νόμου *«Όσα Π.Μ.Σ. έχουν ιδρυθεί έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, καθώς και σε όσα έχει εκκινήσει η διαδικασία ίδρυσής τους πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος, συνεχίζουν να λειτουργούν νομίμως, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και του Εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας τους...»*. Από τον συνδυασμό των ανωτέρω συνάγεται ότι ακόμη κι αν προϋπολογισμός ιδρυθέντων Π.Μ.Σ., πριν την 21η.7.2022, περιλαμβάνεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ., που είχε δημοσιευτεί στην

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, οι τυχόν τροποποιήσεις του πραγματοποιούνται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 82, χωρίς να απαιτείται η τροποποίηση της απόφασης ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

- 11.** Από τον συνδυασμό των άρθρων 455 παρ. 1 και 99 παρ. 5 περ. δ) του ν. 4957/2022 συνάγεται ότι τα υφιστάμενα κατά την έναρξη ισχύος του ως άνω νόμου Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών που χορηγούν παράλληλα παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια, δυνάμει σχετικής απόφασης Συγκλήτου του Α.Ε.Ι. που έχει εκδοθεί πριν την 21^η.7.2022, συνεχίζουν να λειτουργούν νομίμως έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας πιστοποίησης – αξιολόγησής τους από την ΕΘ.Α.Α.Ε., η οποία θα πρέπει να ολοκληρωθεί το αργότερο έως την 31^η.12.2024. Προκειμένου να συνεχίσουν τα εν λόγω Π.Μ.Σ. να χορηγούν παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια δεν αρκεί να αξιολογηθούν επιτυχώς από την ΕΘ.Α.Α.Ε. εν γένει ως προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών σύμφωνα με τη διαδικασία που ακολουθείται από την ΕΘ.Α.Α.Ε. για όλα τα Π.Μ.Σ. (βλέπε <https://www.ethaae.gr/el/nea/prokyrikseis/314-prosklisi-ypovolis-protaseon-gia-pistopoiisi-pms>), αλλά παράλληλα να πληρούν και τις απαιτήσεις του προτύπου της παρ. 5 του άρθρου 99 του ν. 4957/2022. Εάν η διαδικασία αξιολόγησης ενός Π.Μ.Σ. ολοκληρωθεί από την ΕΘ.Α.Α.Ε. και κριθεί ότι δεν πληροί τις απαιτήσεις του εν λόγω προτύπου, πλην όμως πιστοποιείται εν γένει ως Π.Μ.Σ., αυτό συνεχίζει να λειτουργεί νομίμως, αλλά οι φοιτητές που θα εισαχθούν από το αμέσως επόμενο ακαδημαϊκό έτος δεν δύνανται να λάβουν την παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια.
- 12.** Για την ίδρυση νέων Π.Μ.Σ. ισχύουν όσα εκτέθηκαν ανωτέρω στο σημείο 5, ενώ για να μπορούν να απονείμουν παράλληλα και παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια κατά τη διαδικασία ίδρυσής τους θα ελέγχεται αν πληρούνται τα κριτήρια του προτύπου της παρ. 5 του άρθρου 99 του ν. 4957/2022.
- 13.** Με την υπ' αριθμ. 108990/Ζ1/8.9.2022 απόφαση του Υφυπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων (Β' 4899), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 2 του άρθρου 418 του ν. 4957/2022, καθορίστηκε η διαδικασία απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται ανά περίπτωση που θα ισχύσουν για τους φοιτητές που γίνονται αποδεκτοί σε Π.Μ.Σ. από το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023 και εξής. Επισημαίνεται ότι η πλήρωση των προϋποθέσεων αριστείας κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών, όπως προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 86, απαιτείται και για τους αιτούντες απαλλαγή σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 86. Διευκρινίζεται ότι τυχόν απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής τελών φοίτησης, που είχε χορηγηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 35 του ν. 4485/2017 προς τους δικαιούχους

φοιτητές που εισήχθησαν έως και το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022, εξακολουθεί να ισχύει, έως την ολοκλήρωση των σπουδών τους σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος Κανονισμού του Π.Μ.Σ.. Φοιτητές που έχουν κάνει χρήση του δικαιώματος απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής τελών φοίτησης σύμφωνα με το άρθρο 35 του ν. 4485/2017 δεν δικαιούνται να τύχουν εκ νέου απαλλαγής, σύμφωνα με το νέο καθεστώς για την εγγραφή και φοίτηση σε άλλο Π.Μ.Σ..

14. Στο άρθρο 83 του ν. 4957/2022 «Διδάσκοντες Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών» στην παρ. 1 περίπτ. α' ορίζεται ότι «1. Το διδακτικό έργο των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ανατίθεται, κατόπιν απόφασης του αρμόδιου οργάνου του Π.Μ.Σ. στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων: α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,...». Αντίστοιχα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι: «4. Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων δύνανται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του Π.Μ.Σ. Δεν επιτρέπεται η καταβολή αμοιβής ή άλλης παροχής από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. ...». Από τον συνδυασμό των ανωτέρω συνάγεται ότι όλοι οι διδάσκοντες των Π.Μ.Σ. δεν επιτρέπεται να αμείβονται από πόρους που προέρχονται από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, παρά μόνο από τους λοιπούς πόρους των Π.Μ.Σ. της παρ. 1 του άρθρου 84. Περαιτέρω, τα μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., δικαιούνται αμοιβής μόνο αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης, υπό την έννοια ότι η λειτουργία του Π.Μ.Σ. βασίζεται σε εξωτερική χρηματοδότηση. Το δικαίωμα αμοιβής δεν αίρεται, αν, παρ' ότι προβλέπονται τέλη φοίτησης στην απόφαση ίδρυσης, αυτά δεν καταβάλλονται - σε μερικές ή όλες τις εισαγωγές- από τους φοιτητές, διότι το πρόγραμμα εξασφαλίζει έτερη χρηματοδότηση από δωρεές, χορηγίες, επιχορηγήσεις κλπ από φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα ή πόρους από ερευνητικά προγράμματα, από τα οποία και καλύπτει τα λειτουργικά του έξοδα.

15. Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 80 του ν. 4957/2022, δεν τίθεται ως απαραίτητη προϋπόθεση για την ίδρυση ενός Π.Μ.Σ. η αυτοδυναμία του Τμήματος που αναλαμβάνει την υποστήριξή του, ωστόσο κάθε Τμήμα (αυτοδύναμο ή μη) που προβαίνει στην ίδρυση ενός προγράμματος θα πρέπει να εξασφαλίζει όλα τα αναγκαία στοιχεία για την οργάνωση και λειτουργία του (π.χ. προσωπικό, υλικοτεχνικές υποδομές, εξοπλισμός) και τα εν λόγω στοιχεία να προκύπτουν από την μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας του

υπό ίδρυση Π.Μ.Σ. Συνεπώς αν δεν υπάρχουν τα εν λόγω στοιχεία δεν είναι δυνατή η ίδρυση Π.Μ.Σ. από μη αυτοδύναμο Τμήμα.

Β. Λοιπά θέματα σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022

- 1. Επιπλέον των ζητημάτων οργάνωσης και λειτουργίας προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, διευκρινίζονται τα ακόλουθα:** Με τις διατάξεις του άρθρου 127 του ν. 4957/2022 ορίστηκε ότι: «1. Για το διδακτικό έργο σε προγράμματα πρώτου και δεύτερου κύκλου σπουδών, ξενόγλωσσα προγράμματα σπουδών και εκπαιδευτικά προγράμματα των Κέντρων Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης (Κ.Ε.Δι.Βι.Μ.) των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.), καθώς και για το ερευνητικό έργο προς τα Α.Ε.Ι. και ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς, το οποίο παρέχεται από υπαλλήλους φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται στην περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), δεν εφαρμόζεται το άρθρο 31 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007 Α' 26), περί της άδειας άσκησης ιδιωτικού έργου με αμοιβή, ή άλλες αντίστοιχες διατάξεις, υπό την προϋπόθεση ότι εκτελείται εκτός του ωραρίου εργασίας των υπαλλήλων. Σε κάθε άλλη περίπτωση απαιτείται προηγούμενη άδεια άσκησης ιδιωτικού έργου με αμοιβή. 2. Οι δημόσιοι υπάλληλοι της παρ. 1 διατηρούν την υποχρέωση έγγραφης ενημέρωσης της υπηρεσίας τους, αν αναλάβουν σχετική δραστηριότητα, γνωστοποιώντας τα ακόλουθα στοιχεία: α) το Α.Ε.Ι. ή τον ερευνητικό ή τεχνολογικό φορέα προς το οποίο θα παρασχεθεί το διδακτικό ή ερευνητικό έργο, β) το ακριβές αντικείμενο, γ) τη χρονική διάρκεια και δ) τις ημέρες και ώρες απασχόλησής τους ανά εβδομάδα. Η παράλειψη ενημέρωσης της υπηρεσίας εκ μέρους του υπαλλήλου συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα, σύμφωνα με την περ. κε) της παρ. 1 του άρθρου 107 του ν. 3528/2007.».

Από τις ως άνω διατάξεις προκύπτει ότι για την παροχή διδακτικού έργου σε προγράμματα πρώτου και δεύτερου κύκλου σπουδών, ξενόγλωσσα προγράμματα σπουδών και εκπαιδευτικά προγράμματα των Κέντρων Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης (Κ.Ε.Δι.Βι.Μ.) των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.), καθώς και την παροχή ερευνητικού έργου προς τα Α.Ε.Ι., από υπαλλήλους φορέων του δημόσιου τομέα, δεν απαιτείται η προσκόμιση άδειας άσκησης πρόσθετου επ' αμοιβή σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3528/2007, υπό την προϋπόθεση ότι η παροχή του διδακτικού ή ερευνητικού έργου παρέχεται εκτός του ωραρίου εργασίας τους. Για την εφαρμογή της ως άνω διάταξης έχει εκδοθεί η με αριθμ. ΔΙΔΑΔ/Φ.69/212/οικ. 13260/12.8.2022 εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών (ΑΔΑ: 694Δ46ΜΤΛ6-ΨΒΒ).

Για την ορθή και ενιαία εφαρμογή της ως άνω διάταξης διευκρινίζεται ότι:

α) το άρθρο 127 του ν. 4957/2022 τυγχάνει ανάλογης εφαρμογής και για τους εκπαιδευτικούς της δημόσιας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε περίπτωση ανάληψης καθηκόντων που αφορούν στην εκτέλεση διδακτικού ή ερευνητικού έργου προς τα Α.Ε.Ι.

β) η ως άνω διάταξη εφαρμόζεται και για τη συμμετοχή δημοσίων υπαλλήλων σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα όπου το αντικείμενο απασχόλησης είναι η παροχή διδακτικού ή ερευνητικού έργου (π.χ. πράξεις που εντάσσονται στην πρόσκληση ΕΔΒΜ 191 και τίτλο «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού, για το ακαδημαϊκό έτος 2022 – 2023) .

γ) η υποχρέωση ενημέρωσης και γνωστοποίησης των στοιχείων της παρ. 2 του άρθρου 127 προς τον φορέα που υπηρετεί ο υπάλληλος θα πρέπει να λαμβάνει χώρα πριν την ανάληψη της σχετικής δραστηριότητας και την κατάρτιση της σχετικής σύμβασης με το Α.Ε.Ι. ή τον Ε.Λ.Κ.Ε. του Α.Ε.Ι..

2. Κανονισμοί Διδακτορικών Σπουδών που είχαν εκδοθεί πριν την 21^η.7.2022 συνεχίζουν και ισχύουν μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4957/2022 κατά το μέρος που δεν αντίκεινται στις διατάξεις του εν λόγω νόμου.
3. Η παρ. 1 του άρθρου 92 του ν. 4957/2022 σχετικά με τις προϋποθέσεις εγγραφής σε προγράμματα διδακτορικών σπουδών εφαρμόζονται για την εισδοχή φοιτητών σε προγράμματα διδακτορικών σπουδών που πραγματοποιούνται από την 21^η.7.2022 και εξής και δεν τυγχάνει εφαρμογής σε υποψήφιους διδάκτορες που έχουν γίνει αποδεκτοί σε προγράμματα τρίτου κύκλου σπουδών των Α.Ε.Ι. πριν την 21^η.7.2022, χωρίς να είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος ή ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 4485/2017 και του Κανονισμού Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος/Σχολής του Α.Ε.Ι.

Κατόπιν των ανωτέρω, παρακαλούμε όπως μεριμνήσετε για την ενημέρωση των μελών της Πανεπιστημιακής κοινότητας και την ενιαία εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 και της παρούσας εγκυκλίου.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΟΔΥΣΣΕΑΣ – ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΩΡΑΣ

Εσωτερική διανομή

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υφυπουργού κ. Συρίγου
3. Γενική Γραμματεία Ανώτατης Εκπαίδευσης

4. Γενική Διεύθυνση Ανώτατης Εκπαίδευσης
5. Διεύθυνση Οργανωτικής και Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης
- 6.Τμήμα Β΄ Μεταπτυχιακών Σπουδών